

საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტრო
MINISTRY OF ENVIRONMENTAL PROTECTION AND NATURAL RESOURCES OF GEORGIA

საქართველო, 0114, თბილისი, გულუას ქ. 6, ტელ: 72-72-00, 72-72-20 ფაქსი: 72-72-37,

ეკოლოგიური ექსპერტიზის

დასკვნა პროექტზე

№ 49

8 მაისი 2009წ.

I. სამართო მონაცემები

1. საქმიანობის დასახელება – სამცხე-ჯავახეთის რეგიონის ელექტრომომარაგების ქსელი
2. საქმიანობის განმახორციელებლის დასახელება და მისამართი – სს „ენერგო-პრო ჯორჯია“. თბილისი, სანდრო ეულის ქ. № 1
3. განხორციელების ადგილი – სამცხე-ჯავახეთის რეგიონი. ახალციხის, ასპინძის, ნინოწმინდის, ახალქალაქის, ბორჯომისა და ადიგენის რაიონები
4. განაცხადის შემოსვლის თარიღი – 13.04.09.
5. მონაცემები პროექტის შემდგენელის შესახებ – შპს სამეცნიერო-კვლევითი ფირმა „გამა“. თბილისი, მიხეილ ალექსიძის ქ.9

II. ძირითადი საპროექტო გადაწყვეტილებანი

სს „ენერგო-პრო ჯორჯია“-ს მიერ გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის მიღების მიზნით ეკოლოგიურ ექსპერტიზაზე წარმოდგენილია სამცხე-ჯავახეთის ფილიალის ელექტრომომარაგების ქსელის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში.

წარმოდგენილი გზშ ანგარიშის თანახმად საქმიანობის განხორციელება გათვალისწინებულია ახალციხის, ასპინძის, ნინოწმინდის, ხალქალაქის, ბორჯომისა და ადიგენის მუნიციპალიტეტების ტერიტორიებზე. საქმიანობის სფერო ეხება რეგიონის ელექტროგენერაციის ობიექტებს და ელექტროგამანაწილებელ ქსელებს, რომელიც მოიცავს 110 კვ. სიმძლავრის 10 ქვესადგურს და 35კვ-იან და 110კვ-იან 35 საჰაერო ელექტროგადაცემის ხაზს.

გზშ ანგარიშში განხილული (არქმედების, სისტემის ტექნიკური მომსახურების გაუმჯობესების, სისტემის სრული რეაბილიტაციის, სისტემის ოპერირების სქემის შეცვლა და უფრო ეფექტური სისტემის ჩამოყალიბება) ალტერნატივებიდან, ანალიზის საფუძველზე ტექნიკური და ფინანსური თვალსაზრისით მიზანშეწონილია განხორციელდეს სისტემის ტექნიკური მომსახურების გაუმჯობესება, რომელიც გულისხმობს ობიექტების ექსპლუატაციასთან ერთად მათ ეტაპობრივ რეაბილიტაციას. (ტრანსფორმატორების რემონტი, სატრანსფორმატორო ზეთების გამოცვლა, ტერიტორიების კეთილმოწყობა და სხვ.).

გზშ ანგარიშის თანახმად რეგიონში არსებული 110კვ-ის სიმძლავრის 10 ქვესადგურიდან ექსპლუატაციაშია ათივე ქვესადგური (ორჯანა-110/35/6, ასპინძა-110/35/10, ნინოწმინდა-110/35/10/, ახალქალაქი-110/35/10, ბორჯომი1-110/35/10, ბორჯომი2-110/10, ადიგენი-110/35/10, აგარა110/10, განძა-110/10, ახალციხე-110/35/10). ძალოვანი ტრანსფორმატორების რაოდენობა ქვესადგურებზე მერყეობს 1-დან 3-მდე, რომელთა სიმძლავრეები 6300 კვა-დან 40000კვა-მდეა. ქვესადგურები დაკომპლექტებულია ზეთიანი ამომრთველებით.

რეგიონში არსებული 35 ე.გ.ხ.-ის საერთო სიგრძეა 513,8კმ., აქედან 15 ერთეული, საერთო სიგრძით 273 კმ შეადგენს 110კვ ძაბვის ხაზებს; 20 ერთეული, საერთო სიგრძით 240,8კმ – 35 კვ. ძაბვის ხაზებს.

რეგიონის 35 ე.გ.ხ.-დან უმოქმედოა 110 კვ-იანი ე.გ.ხ. „სალამო“ (20კმ.) და „ბეშუმი“ (21,90 კმ). 35კვ-იანი – „ბეშუმი-35“ (22კმ), „ენტელი“ (5 კმ) და „წნისი-35“-ის 3,4 კმ-იანი მონაკვეთი.

110 კვ-იანი ხაზების დასამაგრებლად ძირითადად გამოყენებულია მეტალის კონსტრუქციის 1290 საყრდენი. 35 კვ-იანი ხაზები დამაგრებულია 1435 საყრდენზე.

ხაზების უმრავლესობა გადის დასახლებული პუნქტების გარეთ, ხაზების უმეტესობა ექსპლუატაციაში შევიდა გასული საუკუნის 50-80-იან წლებში.

აღნიშნული ხაზებით ჰიდროელექტროსადგურებში გამოიმუშავებული ელექტროენერგია ენერგოსისტემიდან მიეწოდება რეგიონს.

ეკოლოგიური აუდიტის ფარგლებში ძირითადად შესწავლილია რეგიონის 110 და 35 კვ-იანი ქვესადგურების ტერიტორია. დადგენილია რეგიონის ყველა ქვესადგურზე არსებული ტექნიკური, ტექნოლოგიური და ეკოლოგიური მდგომარეობა და გარემოს დაბინძურების ძირითადი წყაროები: ქვესადგურებზე არსებული ძალოვანი ტრანსფორმატორები და ზეთიანი ამომრთველები, აზბესტშემცველი მასალები,

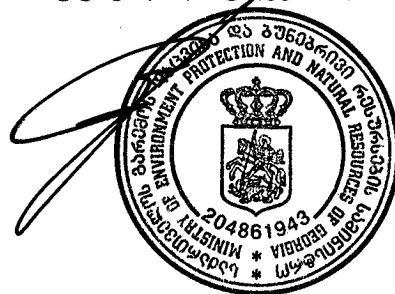
გაუვარგისებული მჟავა აკუმულატორები და ნარჩენები ჯართის სახით. აღნიშნული წყაროებიდან მოსალოდნელია სატრანსფორმატორო ზეთებით ნიადაგის, მიწისქვეშა და ზედაპირული წყლების დაბინძურება.

გზშ ანგარიში არ შეიცავს ინფორმაციას ელექტროგადამცემი ხაზების საყრდენების ტექნიკური მდგომარეობის შესახებ. ეკოლოგიური აუდიტი არ ჩატარებულა ელექტროგადამცემი ხაზების საყრდენებთან, სადაც არსებობს ეროზიული მოვლენების განვითარების რისკი და საძირკვლების გამორეცხვის გარკვეული ალბათობა. ამასთან გასათვალისწინებელია, რომ ანგარიშის თანახმად ელ.გადამცემი ხაზების $\approx 65\%$ გადის მაღალმთიან რაიონებში, უმეტესობა განლაგებულია მდინარის კალაპოტებისა და არსებული გზების გასწვრივ და ტყიან ზონაში და გზშ ანგარიშში მოყვანილი გარემოს არსებული მდგომარეობის თანახმად რეგიონი გამოირჩევა სტიქიური გეოლოგიური პროცესების განვითარების მაღალი საშიშროების რისკით

წარმოდგენილ გზშ ანგარიშში განხილულია სამცხე-ჯავახეთის რეგიონში არსებული მაღალი ძაბვის ქვესადგურებისა და ელექტროგადამცემი ხაზების არსებული მდგომარეობა და დადგენილია გარემოზე მოსალოდნელი უარყოფითი ზემოქმედება მათი ექსპლუატაციის დროს. შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებებით გათვალისწინებულია:

- ქვესადგურებიდან დაბინძურებული ღორღის მოხსნა ეტაპობრივად, გატანა, დროებითი დასაწყობება სპეციალური დასაწყობების უბანზე, ახალი ღორღის შეტანა და ტერიტორიის მოშანდაკება და მოხსნილი ღორღის დამუშავება და გაუვნებელყოფა სარემედიაციო მოედნებზე;
- აზბესტშემცველი მასალების ეტაპობრივი დემონტაჟი და უტილიზაცია;
- ქვესადგურებზე არსებული ჯართის გამოტანა და ჩაბარება ჯართის მიძღვებულ პუნქტებში;
- ტყვიაშემცველი აკუმულატორების მოშადება ტრანსპორტირებისთვის, რაც გულისხმობს აკუმულატორების სითხისგან დაცლას, სითხის შეგროვებას
- ქვესადგურებიდან მყარი საყოფაცხოვრებო ნარჩენების გატანა;
- ტერიტორიის ლანდშაფტური რემედიაცია;

ეკოლოგიური ექსპერტიზის მიმდინარეობის პროცესში დამოუკიდებელი ექსპერტების მიერ გამოთქმული შენიშვნები საფუძვლად უდევს წინამდებარე დასკვნის III თავით გათვალისწინებულ პირობებს.

III. პირობები

1. სს „ენერგო-პრო ჯორჯია“-ს ხელმძღვანელობამ გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის გაცემიდან 6 თვეში უზრუნველყოს ქვესადგურების ტექნოლოგიური მოწყობილობების (ზეთიანი ამომრთველები, საკუთარი მოხმარების ზეთიანი ტრანსფორმატორები, მართვისა და კონტროლის მოწყობილობები) თანამედროვე ტექნოლოგიებით (ელგაზური და ვაკუუმური ამომრთველები, ციფრული აპარატურა, დახურული აკუმულატორები) ეტაპობრივი შეცვლის, მ.შ. ხანძარსაწინააღმდეგო საშუალებებით აღჭურვისა და თითოეულ ქვესადგურზე განსახორციელებელი სამუშაოების დეტალური გეგმის მომზადება, შესასრულებელი სამუშაოების ვადების მითითებით და საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროში შესათანხმებლად წარმოდგენა;
სს „ენერგო-პრო ჯორჯია“-ს ხელმძღვანელობა ვალდებულია გეგმაში მითითებულ ვადებში უზრუნველყოს გზმ ანგარიშით გათვალისწინებული შემარბილებელი ღონისძიებების განხორციელება;
2. ტექნოლოგიური გადაიარაღების პარალელურად განახორციელოს ქვესადგურებში არსებული ზეთსაცავების ლიკვიდაცია და უზრუნველყოს მათი განთავსების ადგილის პირვანდელ მდგომარეობამდე აღდგენა ;
3. ზეთიანი ტრანსფორმატორებიდან და ამომრთველებიდან ექსპლუატაციის ან ავარიის შედეგად დაღვრილი საიზოლაციო ზეთის ლოკალიზაციის მიზნით ქვესადგურის ტერიტორიაზე მოეწყოს ზეთმიმღები და ზეთშემკრები;
4. სს „ენერგო-პრო ჯორჯია“-ს ხელმძღვანელობამ გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის გაცემიდან 6 თვეში უზრუნველყოს ქვესადგურებში არსებული სანიაღვრე წყლებისა და საავარიო ზეთდამჭერი სადრენაჟე სისტემების რეკონსტრუქცია-რეაბილიტაცია და/ან ახალი სისტემების მოწყობა;
5. სს „ენერგო-პრო ჯორჯია“-ს ხელმძღვანელობამ გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის გაცემიდან 6 თვეში უზრუნველყოს ნარჩენების მართვის ოპტიმალური სტრატეგიის, პროგრამისა და გეგმის დამუშავება, რომელიც გაითვალისწინებს წესებს იმ ნარჩენების მართვის, ან/და განთავსების შესახებ, რომლებიც არსებობს ქვესადგურების ტერიტორიაზე ან წარმოიქმნება შემდგომი ექსპლუატაციის პერიოდში;
6. გზმ ანგარიშით გათვალისწინებული ნარჩენების დროებითი აკუმულაციის საწყობი მოეწყოს რეგიონის ერთ-ერთი ქვესადგურის ტერიტორიაზე გარემოსდაცვითი უსაფრთხოების ნორმების გათვალისწინებით. დროებითი აკუმულაციის უბნის მოქმედების ვადა განისაზღვროს წინამდებარე პირობების 1 პუნქტის მიხედვით;
7. სს „ენერგო-პრო ჯორჯია“-ს ხელმძღვანელობამ გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის გაცემიდან 6 თვეში უზრუნველყოს ავარიული სიტაციების გეგმის დამუშავება და საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროში შესათანხმებლად წარმოდგენა.
8. სს „ენერგო-პრო ჯორჯია“-ს ხელმძღვანელობამ გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის გაცემიდან 6 თვეში უზრუნველყოს მონიტორინგის (თვითმონიტორინგის) კონკრეტული გეგმის დამუშავება და საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროში შესათანხმებლად წარმოდგენა. მონიტორინგის გეგმაში გათვალისწინებული იქნეს ელ. გადამცემი ხაზების საყრდენების მუდმივი მონიტორინგი. შემჩნეული ეროზიული პროცესებისა და არადამაკმაყოფილებელი ტექნიკური მდგომარეობის (კოროზია, ქვედა სარტყელების და სამაგრი დეტალების ძარცვა და სხვ.) აღმოჩენის შემთხვევაში უზრუნველყოფოს ადეკვატური ღონისძიებების გატარება.
9. ელ.გადამცემი ხაზების უსაფრთხო ექსპლუატაციისთვის აუცილებელი სანიტარული ჭრების საკითხი წინასწარ შეთანხმდეს საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს სატყეო დეპარტამენტთან;

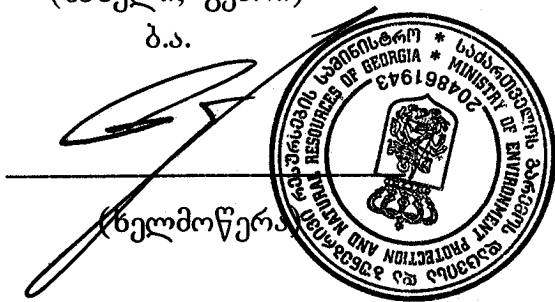
IV. დასკვნა

სს „ენერგო-პრო ჯორჯია“-ს მიერ გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის მიღების მიზნით ეკოლოგიურ ექსპერტიზაზე წარმოდგენილი „სამცხე-ჯავახეთის ფილიალის ელექტრომომარაგების ქსელი“-ს გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის მიხედვით საქმიანობის განხორციელება შესაძლებელია წინამდებარე დასკვნის III თავით გათვალისწინებული პირობების შესრულების შემთხვევაში.

ლიცენზიებისა და ნებართვების
სამსახურის უფროსი
ნიკოლოზ ჭახნაკია

(სახელი, გვარი)

ბ.ა.

საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების მინისტრის

ბ რ ძ ა ნ ე ბ ა № 0 - 283

ქ. თბილისი

„19“ „05“ 2009 წ.

სს „ენერგო-პრო ჯორჯია“-ს სამცხე-ჯავახეთის ფილიალის მაღალი ძაბვის (35კვტ და მეტი) საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზებისა და ქვესადგურების (110 კვტ და მეტი) მიმდინარე საქმიანობაზე გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის გაცემის შესახებ

„ლიცენზიებისა და ნებართვების შესახებ“ საქართველოს კანონის 24 მუხლის მე-4 პუნქტის, „გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-4 მუხლის პირველი პუნქტის „ლ“ ქვეპუნქტის საფუძველზე

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ ა:

1. გაიცეს სს „ენერგო-პრო ჯორჯია“-ზე გარემოზე ზემოქმედების ნებართვა – სამცხე-ჯავახეთის ფილიალის მაღალი ძაბვის (35კვტ და მეტი) საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზებისა და ქვესადგურების (110 კვტ და მეტი) მიმდინარე საქმიანობაზე;
2. ნებართვის მოქმედების ვადა – უვადო
3. ნებართვის მფლობელმა უზრუნველყოს ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნით გათვალისწინებული სანებართვო პირობების შესრულება;
4. ეს ბრძანება დაუყონებლივ გაეგზავნოს ნებართვის მფლობელს;
5. ეს ბრძანება შეიძლება გასაჩივრდეს საქართველოს მთავრობაში (ქ. თბილისი, ინგოროყვას ქ.№7) მისი ძალაში შესვლიდან ერთი თვის ვადაში.

საფუძველი: ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა 49, 08.05.09. და ლიცენზიებისა და ნებართვების სამსახურის უფროსის ნიკოლოზ ჭახნაიას მოხსენებითი ბარათი.

Handwritten signature

გიორგი ხაჩიძე
მინისტრი

ეგზავნება: ლიცენზიებისა და ნებართვების სამსახურს, ინსპექციას, ნებართვის მიმღებ სუბიექტს.

გარემოს მემორიალების სერტიფიკატი

საქართველოს კარგის დაცვისა და მემორიალი
რეგისტრის სამინისტროს მიერ

საქართველოს კარგის დაცვისა და
მემორიალი რეგისტრის სამინისტროს
რეგისტრირებული მემორიალი
(კარი, ხეივანი, ახსნა)

ლორეანისა და მემორიალის
სამსახურის უფროსი
ნიკოლოზ ჭაბუნია

დამკვეთი: გარემოს დაცვისა და მემორიალი რეგისტრის სამინისტრო
დამამზადებელი: შპს "ფინანსები"
ს.ფ.ს. ჩუგინსკაიის №2-0360